

سمیرامین

عبدالله شارف

طه حسین

استخراب و استشرق، تقابل یا تعامل؟

مروری بر آراء و نظریات اندیشمندان عرب درباره غرب‌شناسی

یا شیفتگی و دلدادگی او به شرق در غرب‌شناسی (Occidentalism) نیز وجود دارد. غرب‌شناسی می‌تواند باور به برتری غرب باشد که در یک قرن گذشته بسیاری از روشنفکران ایرانی همچون سید حسن تقی‌زاده به‌طور مثبت و با شوق و ذوق از تسلیم شدن به تمدن غرب و فرزگی شدن از سر تا پا و یا در روح و جسم سخن گفته‌اند. در بین روشنفکران عرب نیز کتاب‌های دکتر عبدالله الشارف، همچون

تأثیرگذاری قشر فرودست شرقی شده و شرق را بر ساخته تفکرونگرش غربی دانست. سعید شرق‌شناسی را جریانی در خدمت امپریالیسم می‌داند و بیان می‌کند: «من با این فرض آغاز کرده‌ام که شرق یک مثال ایستا و طبیعی نیست... بلکه شرق ساخته شده است... یا شرقی شده است». ابهام و پیچیدگی شرق‌شناسی (Orientalism) در تشخیص خوی استعمارگرا و بورژوازیک مستشرق

«آیا فرودست می‌تواند سخن بگوید؟»، این پرسش مشهور گایتری اسپیواک، فیلسوف هندی، است که استعاره از رابطه میان تأثیرپذیری یا تأثیرگذاری قشر فرودست بر قشر فرادست است. ادوارد سعید، منتقد فرهنگی و فعال سیاسی فلسطینی-آمریکایی برای اولین بار با انتشار کتاب خود، شرق‌شناسی، در سال ۱۹۷۸م، انتقاداتی جدی بر نگرش غربی‌ها به شرق وارد کرد، برخلاف گفته اسپیواک، منکر